

Programmabegroting 2026-2029 - integraal na besluitvorming

3.7 Bestuur en organisatie

Ambitie

Ontwikkelingen in Gouda en de regio Midden-Holland hangen nauw met elkaar samen. Veel opgaven kunnen alleen regionaal worden opgepakt. Daarom wordt de samenwerking in Midden-Holland voortgezet en, waar draagvlak is, verder versterkt. In de netwerksamenwerking Alphen-Gouda-Woerden ligt de focus op het Groene Hart, met extra aandacht voor circulaire economie, recreatie en groen en de NOVEX-opgave. Daarnaast neemt Gouda actief deel aan landelijke netwerken zoals de G40 en de VNG.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad

Alle partijen in de Goudse gemeenteraad willen werken aan een vernieuwende manier van besturen. Samenwerking betekent hier het samenspel tussen raad en college, tussen politieke partijen en binnen de raad zelf. Transparantie en openheid vormen daarbij de basis.

2) Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen

De nieuwe wetgeving en de Notitie Verbonden Partijen 2025 maken een actievere rol van de gemeente richting gemeenschappelijke regelingen noodzakelijk. De gemeenteraad heeft dit onderkend en zelf een initiatiefvoorstel opgesteld om de monitoring te verbeteren..

3) Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen

Gouda werkt nauw samen met gemeenten in Midden-Holland en binnen het netwerk Alphen-Gouda-Woerden (AGW). Ook landelijke en stedelijke verbanden zoals de VNG, de VZHG en de G40 spelen een steeds grotere rol. Voor veel opgaven en uitdagingen zijn externe partners noodzakelijk. Steeds wordt bekeken welk schaalniveau en samenwerkingsverband het meest passend is.

4) Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven

De gemeente vindt bewonersparticipatie en -initiatieven belangrijk. In de stad is veel kennis en ervaring aanwezig. Door die inbreng te benutten, ontstaan betere keuzes, beleid en uitvoering. De startnotitie participatie vormt hierbij de basis voor de manier waarop burgerparticipatie en initiatieven worden vormgegeven.

3.7.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad

- Investeren in de samenwerking tussen raad en bestuur, bijvoorbeeld met werkbezoeken, gezamenlijke bijeenkomsten en informele ontmoetingen.
- Het bestuurlijke besluitvormingsproces verder professionaliseren door de lange termijnagenda te borgen en het zaaksysteem optimaal te gebruiken.
- Ervaringen met de samenwerking tussen raad en college en binnen de raad benutten bij de voorbereiding van een nieuw bestuursakkoord.
- De kwaliteit van de besluitvorming versterken door regelmatig reflectie en evaluatie in te bouwen.

Doelstelling 2: Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen

- Vaststellen en uitvoeren van een Nota Gemeenschappelijke Regelingen, in lijn met de landelijke richtlijnen en de Notitie Verbonden Partijen 2025.
- Meer inzicht verkrijgen in de risicoprofielen per verbonden partij met vaste momenten voor evaluatie, monitoring en rapportage.
- Jaarlijkse rapportage aan de gemeenteraad met informatie over prestaties, risico's en voorstellen voor bijsturing. De raad wordt vooraf betrokken bij besluiten en actief in positie gebracht om te kunnen sturen.
- Uitwerken en versterken van de bestaande sturingsinstrumenten, inclusief de indeling zoals voorgesteld door de raad en de Regionale Gemeenschappelijke Regelingen. Daarbij geldt dat wijzigingen in een regeling alleen met instemming van alle deelnemende partijen mogelijk zijn.

Doelstelling 3: Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen

- Samen met de regiogemeenten het regiobureau voor Midden-Holland verder opzetten en een strategisch programma uitwerken. Dit programma wordt na de verkiezingen ter zienswijze aan de gemeenteraden aangeboden.
- Samenwerkingsverbanden zoals de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het stedennetwerk G40 benutten voor belangenbehartiging en de positionering van Gouda.
- Binnen de netwerksamenwerking Alphen-Gouda-Woerden de programmatische samenwerking voortzetten op het gebied van recreatie, toerisme en groen, en in het platform Groene Hart Circulair.
- Stakeholdermanagement versterken door Goudse belangen actief en zichtbaar onder de aandacht te brengen bij belangrijke partners.

Doelstelling 4: Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven

- Het participatiebeleid uitvoeren in lijn met de door de raad vastgestelde kaders. Dit ligt in het 4e kwartaal van 2025 ter besluitvorming bij de gemeenteraad.
- De inzet van de GoudApot voortzetten om bewonersinitiatieven te ondersteunen met middelen en advies.
- De samenwerking met Gouda Bruist verdiepen, door gezamenlijke activiteiten te organiseren en kennis te delen.
- Werken aan een cultuur waarin inwoners vroegtijdig worden betrokken bij beleid en uitvoering.

3.7.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Regio Midden-Holland	De samenwerking in de Regio Midden-Holland wordt als netwerk vormgegeven vanuit de vijf MiddenHolland gemeenten. Lobby en belangenbehartiging van de regio zijn een belangrijk onderdeel van de netwerksamenwerking. Belangenbehartiging vindt plaats vanuit het netwerk. Zowel het dagelijks bestuur als de inhoudelijke tafels pakken hierin hun rol.
Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de publieksleges ter dekking van de kosten voor de door burgerzaken diverse geleverde diensten.
Groene Hart Rekenkamer	De Groene Hart rekenkamer ondersteunt de gemeenteraden in hun controlerende en kaderstellende taak. Dit doet zij door onderzoek uit te voeren naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur in de deelnemende gemeenten.

3.7.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergegeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad	Alle politieke partijen in de Goudse gemeenteraad willen werken aan een vernieuwende vorm van besturen. Met samenwerking wordt bedoeld: de samenwerking tussen raad en college, tussen de leden van de politieke partijen, maar ook binnen de raad tussen de raadsleden. Transparantie en openheid zijn hierbij de basis.	Vertrouwen in overheid en gezondheidsinstellingen	(RISBO, enquête sociale cohesie via Kieskompas) https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/maatschappelijke-eneconomischeveerkracht/socialecohesie
Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen	Op verzoek van de gemeenteraad kan het college de gemeenteraad faciliteren in het versterken van de kaderstellende en controlerende rol.	Percentage jaarrekening gemeenschappelijke regelingen (lasten gemeenschappelijke regelingen/ totaal van lasten)	Jaarrekening Gemeente Gouda
Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen	Voor diverse opgaven en uitdagingen zijn externe samenwerkingspartners nodig, waarbij steeds bekeken wordt welk schaalniveau en samenwerkingsverband het meest passend is.	Aantal samenwerkingsverbanden	(Regioatlas) https://www.regioatlas.nl/kaarten#_samenwerkingskaartgouda_1
Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven	Wordt verder uitgewerkt conform scenario 3 van de startnotitie participatie.	Bijv. Score voor 'Samenwerking met inwoners', of voor 'gemeente betreft buurt'	Stadspeiling

3.7.4 Wat gaat het kosten?

3.7.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Lasten	46.319	46.068	45.025	44.885
Baten	-7.449	-7.647	-7.387	-7.387
Saldo van baten en lasten	38.871	38.421	37.638	37.499
Toevoegingen aan reserves (lasten)	545	545	545	545
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-758	-639	-639	-658
Gerealiseerd resultaat	38.658	38.327	37.544	37.386

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Startbegroting	36.078	35.397	34.723	34.680
Autonome en administratieve ontwikkeling	1.493	1.353	1.243	1.129
Kadernota	733	1.223	1.223	1.223
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	354	354	354	354
Totaal	38.658	38.327	37.544	37.386

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
0.1 Bestuur	6.560	6.460	6.460	6.460
0.2 Burgerzaken	1.785	1.669	1.798	1.798
0.4 Overhead	30.525	30.293	29.380	29.241
Totaal	38.871	38.421	37.638	37.499

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.5 Overhead

3.7.5.1 Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in het programmaplan een overzicht van de overhead wordt opgenomen. Doordat de overhead in een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan, door het hanteren van een eenduidige systematiek, een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Vanwege administratief technische redenen heeft de gemeente ervoor gekozen de overhead in de programmabegroting onderdeel uit te laten maken van programma 7 Bestuur en organisatie.

3.7.5.2 Toelichting op de overhead

In de onderstaande tabellen wordt per afdeling de bijdrage aan de overhead weergegeven. De eerste tabel toont de lasten, en de tweede tabel toont de baten per afdeling. Ook afdelingen die voornamelijk werkzaamheden verrichten in het primaire proces dragen bij aan de overhead. Dit komt doordat leidinggevenden en andere kostenposten, zoals opleidingen, onder de overhead vallen.

3.7.5.3 Specificatie overhead

De specificatie van de lasten en baten van overhead leidt tot de volgende overzichten.

Exploitatie - Lasten (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Beheer openbare ruimte	479	545	545	545
Bestuur Veiligheid en Dienstverlening	220	220	220	220
Bestuurs- en managementondersteuning	2.434	2.434	2.434	2.434
Centraal juridische afdeling	763	674	674	674
Concernstaf	1.112	1.112	1.112	1.112
Dienstverlening	1.650	1.558	1.558	1.558
Directie algemeen	729	537	512	474
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	173	173	173	173
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	-72	-72	-72	-72
Facilitaire Zaken	4.276	4.271	4.268	4.265
Financiën	1.787	1.823	1.773	1.812
Griffie	0	0	0	0
Human resource management	4.576	4.609	4.659	4.616
Informatievoorziening en automatisering	10.828	10.966	10.939	10.941
Leerlingzaken	164	164	164	164
Maatschappelijk beleid	488	236	236	236
Opgroeien en start arbeidsmarkt	452	656	611	611
Projecten openbare ruimte	158	158	158	158
Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein in opr.	11	11	11	11
Rekenkamer	0	0	0	0
Ruimtelijk beleid en advies	566	566	359	263
Toezicht en Handhaving	314	314	314	314
Vastgoed, Grondzaken en Ontwikkeling	2.865	2.865	2.306	2.306
Veiligheid en wijken	472	421	421	421
Werk en financiën	164	127	127	127
Zorg en ondersteuning	900	883	835	835
Totaal	35.508	35.249	34.336	34.197

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Verdeling van de baten van de overhead over de afdelingen

Exploitatie - Baten (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Beheer openbare ruimte	0	0	0	0
Bestuur Veiligheid en Dienstverlening	0	0	0	0
Bestuurs- en managementondersteuning	0	0	0	0
Centraal juridische afdeling	-127	-32	-32	-32
Concernstaf	0	0	0	0
Dienstverlening	0	0	0	0
Directie algemeen	-44	-788	-788	-788
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	0	0	0	0
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	0	0	0	0
Facilitaire Zaken	-873	-510	-510	-510
Financiën	-18	7	7	7
Griffie	0	0	0	0
Human resource management	-145	0	0	0
Informatievoorziening en automatisering	-3.571	-3.430	-3.430	-3.430
Leerlingzaken	0	0	0	0
Maatschappelijk beleid	0	0	0	0
Opgroeien en start arbeidsmarkt	0	0	0	0
Projecten openbare ruimte	0	0	0	0
Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein in opr.	0	0	0	0
Rekenkamer	0	0	0	0
Ruimtelijk beleid en advies	0	0	0	0
Toezicht en Handhaving	0	0	0	0
Vastgoed, Grondzaken en Ontwikkeling	-196	-196	-196	-196
Veiligheid en wijken	-8	-8	-8	-8
Werk en financiën	0	0	0	0
Zorg en ondersteuning	0	0	0	0
Totaal	-4.983	-4.957	-4.957	-4.957

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

3.7.5.4 Methode van opslag overhead

Aanleiding

Sinds 2016 hebben gemeenten de mogelijkheid om overhead extracomptabel (buiten de begroting om) aan de tarieven voor lokale heffingen toe te rekenen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft niet voor op welke wijze de overhead aan de tarieven moet worden toegerekend. De gemeenteraad bepaalt de te gebruiken methode en legt dit vast in de financiële verordening. In artikel 17 van de financiële verordening van de gemeente Gouda wordt verwezen naar de begroting als het document waarin deze methode wordt beschreven. Per begroting 2025 is deze methode geformaliseerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de overhead opslag bij publiekrechtelijke diensten (leges en heffingen) en privaatrechtelijk.

Overhead privaatrechtelijke diensten binnen Gouda

Zoals bij de aanleiding geschetst is er onderscheid in de methode van opslag bij Privaatrechtelijke- en publiekrechtelijke diensten. Ten aanzien van de privaatrechtelijke diensten is afgesproken om met een opslagpercentage te werken van 35% bovenop de salarislasteren. Dit opslagpercentage wordt in verschillende situaties gebruikt, zoals:

- Overheadbudgetten nemen toe- of af bij een groei of krimp van de organisatie.
- Toerekening aan andere partners, bij bijvoorbeeld samenwerking en of leveren diensten.
- Investeringskosten.

Overhead opslag bij publiekrechtelijke diensten (leges en heffingen)

Voor de opslag bovenop de salarislasteren wordt aangesloten bij een methode die binnen gemeenten veel gebruikt wordt. Hierbij wordt het saldo van overhead over de directe productieve salarislasteren en inhuur verdeeld. Om deze te berekenen wordt de volgende formule gebruikt: Saldo overhead / (productieve salaris-, en inhuurlast). Deze methode zal ook gebruikt worden bij afval en riolering. Voor nadere informatie en de hoogte van het toe te rekenen bedrag wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

3.7.5.5 Verplichte indicator 'Overheadpercentage'

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moet worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Totale overheadkosten (programma totaal)	35.508	35.249	34.336	34.197
Baten overhead (programma totaal)	-4.983	-4.957	-4.957	-4.957
Totale overhead	30.525	30.293	29.380	29.241
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	415.955	395.636	395.196	411.361
Berekend overheadpercentage	8,54%	8,91%	8,69%	8,31%

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Waar staat dit programma voor?

In de zeven programma's van deze begroting zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, algemene belastingen, financiering, onvoorziene uitgaven, stelposten en de vennootschapsbelasting. Deze onderdelen komen aan bod in dit programma.

3.8.1 Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn gelden die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Voorbeelden zijn de uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten van gemeentelijke belastingen (zoals ozb, precariobelasting). Binnen de algemene dekkingsmiddelen wordt geen directe koppeling gelegd tussen middelen en doelstellingen. Daarom bevat dit onderdeel van de begroting geen overzicht met indicatoren.

De toelichting is opgebouwd aan de hand van de diverse taakvelden die binnen dit onderdeel worden verantwoord. In lijn met voorgaande jaren worden de volgende algemene dekkingsmiddelen onderscheiden:

- financiering/treasury;
- lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- uitkering(en) uit het gemeentefonds;
- overige baten en lasten.